

ХРОНІКА

Х Міжнародна наукова конференція «Семантика мови і тексту», організована Інститутом філології Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника і кафедрою загального та германського мовознавства, відбулася 21–23 вересня 2009 р. в Івано-Франківську. Зібрання науковців, які широко досліджують проблематику семантики мови і тексту, вже сформували майже тридцятилітню традицію проведення всеукраїнської наукової конференції, яка сьогодні набула міжнародного статусу. Різносторонність тематики конференції привернула значну увагу українських і зарубіжних мовознавців, що спричинило формування кількох наукових напрямів: граматика і лексична семантика, лінгвістика тексту, концептуальна та мовна картини світу, проблеми когнітивної і комунікативної лінгвістики, лінгводидактика.

На пленарному засіданні різноаспектну тематику сучасної семантики проаналізували П. Ю. Гриценко, В. І. Кононенко, С. С. Єрмоленко, В. В. Грещук, Н. В. Гуйванюк, А. Чапля, М. П. Лесюк. Так, П. Ю. Гриценко у своєму виступі «Чи настане ера семантики?» актуалізував основні концепції української семасіології та вихід її за межі слова (фоносемантика, комунікативна семантика). В. І. Кононенко в доповіді «Етнокультурні концепти смислу» обгрунтував сучасні концепти смислу в етнокультурному дискурсі і висвітлив їхню органічну присутність на українському матеріалі, зокрема концепти «зрада» — «ненависть». Н. В. Гуйванюк у своєму виступі «Семантика і прагматика комунікативних одиниць у драматургічному тексті» розкрила зв'язок семантики і прагматики в комунікативному аспекті, який найвиразніше реалізується в драматургічному тексті. В. В. Грещук окреслив етнографічну своєрідність гуцульських діалектизмів на матеріалі словника «Семантика гуцульського діалектного слова у словнику “Лексика гуцульського говору в українській художній мові”»). С. С. Єрмоленко акцентував у своєму виступі увагу на семантиці множини (коли про множину говорять в однині) і політкоректності у витлумаченні койнонімів, які є надактуальними в теперішньому суспільному вжитку («Про семантику множини і політкоректність у витлумаченні койнонімів»). Польська дослідниця А. Чапля (Люблін) запропонувала оригінальні етимологічні

розвідки деяких Прикарпатських топонімів в етно-історичному висвітленні в доповіді «Nazwy miast powiatowych wojewódstwa Iwano-Frankowskiego». У семантичному контексті представлено співвідношення гуцульських говірок з українською літературною мовою в доповіді М. П. Лесюка «Сучасне гуцульське мовлення у співвідношенні з українською літературною мовою».

Організаторами конференції були запропоновані проблеми, пов'язані з головною темою, що втілилася в багатьох виступах. Проблеми граматичної семантики окреслили А. М. Нелюба «Словотвірна асиметрія і словотвірна семантика», І. В. Кононенко (Варшава) «Семантико-синтаксичні типи іменних предикатів у слов'янських мовах», С. А. Романюк (Варшава) «Структура загального відносного часу в українській мові», В. М. Барчук «Проблема статусу безсполучникових складних речень» та ін.

Дослідженню лексичної семантики присвячено доповіді та виступи: О. Д. Огуй «Світло та його німецькі позначення в середньовіччі», В. П. Сімонок «Іншомовна лексика в українській мовній картині світу», Н. Л. Іваницька «Повнозначне слово кризь призми теорії “Автосемантизм — синсемантизм”», М. В. Бігусяк «Етнокультурні конотації в семантичній структурі обрядових термінів говірок Івано-Франківщини», М. Антропов (Мінськ) «Семантичні вектори мотиву і етимологія», О. Б. Гуцуляк, П. П. Дрогомирецький «До етимологічних інтерпретацій топонімікону Давнього Галича (германські і кельтські субстрати)», В. В. Грещук «Семантика гуцульських лексичних діалектизмів у творах Ю. Федьковича» та ін.

Цікавими та дискусійними були доповіді, тематично пов'язані з проблемою сучасного рекламного дискурсу. Один із таких аспектів розглянула Н. Бутник, яка тлумачить мовну гру як один із ключових прийомів у текстах комерційної реклами. Особливу зацікавленість аудиторії викликала доповідь Н. Я. Гапачило «Маніпулятивні аспекти публічного політичного мовлення», у якій на матеріалі промови Сарі Пейлін розгортається спектр складників, що формують імпліцитне тло імперативних чинників. Саме ці сегменти текстово-комунікативного цілого є ключовими компонентами, які впливають на свідомість слухача. Доповідь Є. Долинського «Реклама як різновид дискурсу пост-

індустріального суспільства» викликала дискусію щодо функціональних особливостей публічного слова у формуванні нового комунікативного простору, доповнила низку аспектів, пов'язаних із сучасним рекламним простором. Зазначений напрям був розширений доповідями, у яких розглядалися питання міжмовної, міжнародної та міжетнічної комунікації. Це коло проблем знайшло своє відображення у виступах У. Андрусів «Асоціативний потенціал лінгвокультурного концепту *батьківщина*», Я. Бистрова «Інтерпретація художнього тексту в аспекті міжкультурної комунікації», К. Яцук «Національно-специфічні особливості сленгів мов в українській та англійській мовах» та ін. (О. Ємець, С. Єнікеева, Н. Сіленко).

Лінгвістика тексту репрезентована у виступах М. І. Голянич «Лексика сучасної української мови і політичний дискурс», Н. В. Гуйванюк, І. Струк «Вербальні і невербальні характеристики конструкцій мовленнєвої поведінки у драматичному тексті», С. К. Богдан «Основні способи реконструювання автостереотипів у епістолярних текстах», І. Клімек (Люблін) «*Autor lithosa do autora: Formy adresatywne w XVII-wiecznej robnice religijnej*», Г. В. Зимовець «Функціонально-прагматичні характеристики жанру Інтернет-сторінки та роль ергонімів в її організації», Я. Г. Мельник, О. Яценко «Граффити в современном молодёжном дискурсе» та ін.

На конференції порушувалися питання концептуальної та мовної картин світу, ког-

нітивної та комунікативної лінгвістики, які знайшли своє відображення в дослідженнях В. М. Вандишева «Лінгвофілософські ідеї у творчості Миколи Бердяєва», В. В. Михайленко «Рангова концептуалізація в англійській мові», М. В. Скаб «Психолінгвістичний експеримент як засіб верифікації результатів концептуального аналізу», О. М. Купшнір (Росія) «О задачах динамической лингвоконцептографии», О. М. Лазарович «Кашубський діалект чи мова: деякі аспекти становлення» та ін.

Лінгводидактична проблематика прозвучала в доповідях Г. Я. Василевич «Семантичні принципи вивчення словотворення у школі», І. М. Думчак «Правописна традиція Галичини кінця ХІХ — початку ХХ ст.», Б. М. Маруневич «Методика попередження та подолання міжмовної інтерференції в умовах штучного білінгвізму», І. Я. Малашевська «Організація навчання синхронного перекладу» та ін.

У заключний день конференції, який проходив у Криворівні (сmt. Верховина), було підсумовано великий інтерес до проблем сучасної семантики і обговорено перспективи нових наукових зустрічей, а також окреслено стратегії подальших досліджень. Матеріали конференції видані у двотомнику «Семантика мови і тексту» (Івано-Франківськ, 2010).

П. ДРОГОМИРЕЦЬКИЙ, Я. МЕЛЬНИК
(Івано-Франківськ)